

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref.: 200704507

Vår ref.: 200705270-2/VNY/470

Dato: 26.11.2007

HØRINGSSVAR - REVIDERT REGLEMENT OM FORVALTNING AV EKSTERNT FINANSIERT VIRKSOMHET OG SAMARBEID MED ANDRE RETTSSUBJEKTER (F-35-02)

Vi viser til brev av 27.09.07 angående høring på revidert reglement om forvaltning av eksternt finansiert virksomhet ved universiteter og høyskoler og om disse institusjonenes samarbeid med andre rettssubjekt (F-35-02)

Universitetet vil i denne høringsuttalelsen gi både generelle og detaljerte kommentarer til utkastet til nytt reglement og veileder.

Generelle kommentarer

Strukturen og innholdet i utkastet til reglement og veileder representerer en forbedring i forhold til gjeldende reglement, og det er hensiktsmessig at elementer i dagens veiledning er flyttet til selve reglementet.

Det er videre positivt at styrets ansvar tydeliggjøres og at den eksterne virksomheten i større grad enn tidligere skal begrunnes faglig. Vi mener imidlertid at begrepet faglig interesse i for stor grad fokuserer på resultater av samarbeidet/aktiviteten for fagutviklingen internt ved institusjonen. Resultatene av institusjonenes virksomhet/oppgaver for samfunnet vektlegges i for liten grad. Faglig interesse bør derfor defineres som samarbeid/aktivitet som styrker institusjonens virksomhet, jf. universitetsloven. Det heter videre at det er styret som skal kunne godtgjøre at aktiviteten styrker fagutviklingen. Etter vår mening bør det være tilstrekkelig at institusjonen skal kunne godtgjøre at aktiviteten styrker fagutviklingen.

Formuleringen av reglementets virkeområde er foreslått endret uten at denne medfører en tydeliggjøring av virkeområdet. En mer presis formulering kan være at reglementet gjelder for samarbeid med andre virksomheter, organisering av bidrags- og oppdragsvirksomhet samt erverv og forvaltning av eierinteresser.

Det foreslås å endre begrepsbruk fra eksternt finansiert virksomhet til bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet. Etter vårt syn er dette ikke et mer presist begrep enn det tidligere. Eksternt finansiert virksomhet er et samlebegrep som refererer direkte til finansieringskilden, og det gir et klart skille til bevilgningsfinansiert virksomhet. Innenfor eksternt finansiert virksomhet kan det skilles mellom oppdragsfinansiert og bidragsfinansiert virksomhet. Eksternt finansiert virksomhet er et godt innarbeidet begrep, og det vil ta tid å

UNIVERSITETSDIREKTØREN

Personal- og økonomiavdelinga

Universitetet i Tromsø, No-9037 Tromsø, tlf 77 64 40 00, e-post postmottak@uit.no, <http://uit.no>
rådgiver Vidar Nyheim, tlf 77 64 64 95, faks 77 64 49 00, e-post vidar.nyheim@adm.uit.no

innarbeide nye begreper. Vi mener det ikke er nødvendig med en endring av begrepet på denne type virksomhet.

I utkastet til reglement og veileder defineres skillet mellom bidragsfinansiert virksomhet og oppdragsfinansiert virksomhet ut fra kravet om motytelse. Dette er i mange tilfeller vanskelig å praktisere, og det er behov for å klargjøre dette bedre enn i dagens system. Hvordan rettighetene til resultatene (IPR) av virksomheten er regulert kan også brukes til å skille mellom oppdrag og bidrag. Virksomhet der finansieringskilden har eksklusive rettigheter til resultatene er normalt oppdrag.

Definisjonen er også upresis i forhold til eksternt finansiert utdanning. Det kan synes som om reglementet og veilederen er mest tilpasset forskningsvirksomheten, og at det i liten grad er rettet mot undervisningsvirksomheten. I dag kan institusjonene delfinansiere etter- og videreutdanningstilbud rettet mot enkeltstudenter (bidragsvirksomhet) samtidig som det kreves egenbetaling fra studentene. Det er grunn til å anta at disse studentene har krav på en form for motytelse, og etter utkastet til nytt reglement vil dette dermed være definert som oppdragsfinansiert virksomhet som skal fullfinansieres. Vi mener derfor det er behov for en mer presis omtale av eksternt finansiert utdanning i reglementet. Det nevnes også at institusjonene skal tilby etter- og videreutdanning innenfor eget virkeområde, jf. universitetsloven.

I en tabell i veilederen gis det en fremstilling av grunnbevilgning, bidragsfinansiert og oppdragsfinansiert virksomhet ut fra ulike finansieringskilder. Denne virker oppklarende. Vi vil legge til at Universitetet bl.a. utfører en del undersøkelser i henhold til lov og kulturminner og forskrift om faglig ansvar mv. etter kulturminneloven. I utgangspunktet skal utgifter knyttet til disse undersøkelsene dekkes av tiltakshaver. Det vil være hensiktsmessig med en avklaring av denne virksomheten i veilederen.

I ovennevnte fremstilling er *Andre inntekter* plassert under oppdragsfinansiert virksomhet. Med andre inntekter menes f.eks. gevinst ved salg av eiendom, anlegg og maskiner samt andre salgs- og leieinntekter. Det fremstår som noe uklart hvordan dette skal forstås, bl.a. hvordan billettinntekter ved Tromsø museum skal håndteres. Dette må presiseres nærmere.

Detaljerte kommentarer

Innledning C. Sentrale definisjoner

I utkastet til reglement og veileder brukes begrepene grunnbevilgning, statstilskudd og statlig bevilgning, men det er kun grunnbevilgning som defineres. Vi mener det her er behov for en mer konsekvent begrepsbruk.

I utkastet gis det en definisjon på primæroppgaver, og i veilederen trekkes f.eks. innovasjon og verdiskapning frem som en primæroppgave. Institusjonenes virksomhet/oppgaver beskrives i § 1-1, 1-3 og 1-4 i universitetsloven, og dette bør ligge til grunn for definisjonen av primæroppgaver samt omtalen av institusjonenes virksomhet i reglement og veileder.

Under omtalen av bidragsfinansiert virksomhet i veilederen brukes begrepet *utsatt motytelse*. Vi antar at det menes *uten motytelse*.

1. Forvaltning av institusjonenes forpliktende samarbeid med andre virksomheter

Når institusjonen deltar i samarbeid med ikke uvesentlige forpliktelser, skal dette i følge utkastet reguleres av en skriftlig avtale mellom partene. En slik avtale skal minst omfatte følgende forhold: Økonomi, personalforhold, Styredeltakelse og Andre avtaleforhold. Vi ser behovet for å regulere denne type samarbeid i en skriftlig avtale. Det bør inntas et nytt punkt som omhandler fag og det bør komme først, f.eks. a. Fag. Avtalen skal regulere det faglige

samarbeidet og angi område og omfanget for det faglige samarbeidet. Forhold knyttet til forvaltning av rettigheter til forskningsresultater fra bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet bør også adresseres i avtalen. Det kan med fordel utarbeides en mal til standardavtale for slikt samarbeid på samme måte som det er gjort for standardkontrakt for oppdragsforskning.

Det stilles videre krav om at en slik avtale skal omfatte styredeltakelse. I et aksjeselskap er det generalforsamlingen som oppnevner styret, og i andre virksomheter med egne styrever vil dette ofte oppnevnes etter nærmere fastsatte regler. Det vil derfor ofte være unaturlig å regulere styredeltakelsen i en samarbeidsavtale. Det bør heller stilles krav om at dersom institusjonen deltar i samarbeidende virksomhets styre, så skal dette fremgå av avtalen.

I pkt. 1.1 d. heter det at *virksomheten* skal forvaltes slik at den ivaretar institusjonenes faglige uavhengighet. Vi er enig i at institusjonenes faglige uavhengighet må sikres, men vi mener det er problematisk at institusjonenes skal forvalte virksomheten. Institusjonenes har i liten grad innflytelse over den andre virksomheten, f.eks. universitetssykehusene. Det bør derfor være *samarbeidet* som skal forvaltes slik at det ivaretar institusjonenes faglige uavhengighet.

2. Organisering av bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet

Vi legger til grunn at det skal inngås avtaler vedrørende bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet, men dette kommer meget utydelig frem i reglementet. Dersom dette kravet følger av punktet om forvaltning av institusjonenes samarbeid med andre virksomheter, mener vi noen av kravene til samarbeidsavtalen ikke er naturlig å omtale i en avtale vedrørende bidrags- og oppdragsfinansiert virksomhet, f.eks. omtalte av styredeltakelse i en kontrakt med NFR.

I utkastet stilles det krav om at det skal utarbeides egne budsjett for det enkelte prosjekt som viser alle direkte og indirekte kostnader samt finansieringen av prosjektet, dvs. hva som finansieres av eksterne kilder og eventuelt hva institusjonen må dekke med egne midler (egenfinansiering). Dette mener vi er helt nødvendig i forhold til denne type virksomhet, men vi stiller spørsmål ved kravet om at budsjettet skal periodiseres. I tillegg stilles det krav om at regnskapet skal vise alle direkte og indirekte kostnader. I forhold til den oppdragsfinansierte virksomheten er det viktig at regnskapet viser alle kostnadene, men vi er mer usikre på dette i forhold til den bidragsfinansierte virksomheten. Dette er den klart største delen av den eksternt finansierte virksomheten. Etter vår vurdering vil dette være en unødvendig innskjerping i forhold til dagens reglement, som også vil innebære betydelig merarbeid for institusjonene. Gevinsten ved å synliggjøre de totale kostnadene for bidragsvirksomheten og finansieringen av disse må derfor veies mot merkostnadene knyttet til dette.

I pkt. 2.2 c. heter det at for bidragsvirksomhet skal institusjonene søke å avklare alle direkte og indirekte kostnader ved prosjektet. Det er noe uklart hva som ligger i det å søke og avklare alle kostnadene. Vi mener dette kan omformuleres til at institusjonene skal søke å få dekket alle direkte og indirekte kostnader ved prosjektet.

4. Erverv og forvaltning av aksjer

En passende innledning til dette punktet kan være at erverv og forvaltning av aksjer skjer i henhold til særskilt fullmakt fra departementet, jf. omtale under *Innledning A. Fastsettelse av virkeområde*. Ellers vil vi nevne at fullmakten gitt i tildelingsbrev vedrørende statens eierinteresser kun omhandler forvaltning av gruppe 2 aksjer, mens Universitetet også forvalter gruppe 1 aksjer.

I pkt. 4.2 heter det i første setning i første avsnitt at: *Institusjonens styre er ansvarlig for implementering av departementets ....* Det er noe uklart hva dette innebærer. Med utgangspunkt i styrets ansvar vil vi foreslå følgende formulering: *Institusjonens styre er ansvarlig for at utøvelse av eierskapet skjer i henhold til departementets ....*

I pkt. 4.3 heter det i andre setning i andre avsnitt i veilederen at: *Disse prinsippene gjelder for både statens heleide og deleide selskaper.* Dette virker noe upresist, og vi foreslår følgende formulering: Disse prinsippene gjelder for utøvelse av eierskapet i både statens heleide og deleide selskaper.

I pkt. 4.6 om salg av aksjer benyttes formuleringen *resultatet av aksjesalg ...* I stedet for denne formuleringen foreslås det en alternativ formulering om at *inntekter ved salg av aksjer ...* eller *salgssummen for aksjer ...* I veilederen bør det videre hete at inntekter ved salg av gruppe 2 aksjer skal behandles som oppdragsinntekter og at oppdragsinntekter inngår i virksomhetskapitalen. Virksomhetskapitalen kan brukes til institusjonens drift og kapitalinnskudd.

For Universitetet virker det som om departementet i utkastet til reglement og veileder har til hensikt å stramme inn tidligere fullmakter knyttet til oppretting av eller medvirkning i aksjeselskaper. Vi ser ikke behovet for en slik innstramning, og vi kjenner heller ikke departementets hensikt med dette. Institusjonene i sektoren har eierinteresser i mange selskaper med ulike formål. Vi er tilfreds med at det innenfor det nye reglementet også kan etableres selskaper med andre formål som er av særlig faglig interesse, f.eks. TTO-selskap eller selskaper for drift av vitenskapelig infrastruktur.

Vennlig hilsen

Lasse Lønnum
universitetsdirektør

Odd Arne Paulsen
personal- og økonomidirektør